

Zvláštností kontingentu Útvaru speciálních operací Vojenské policie (SOG) nasazeného v jihoafgánské provincii Helmand je nejen to, že jeho součástí jsou letečtí návodčí, ale navíc bojových operací se přímo se svými svěřenci účastní psovodi z Veterinární základny Grabštejn.

Text: Vladimír MAREK
Foto: archiv jednotky SDAT

ŠTEREM se nesl respekt

Myšlenka na výcvik psů zaměřených na nasazení proti teroristům vznikla před několika lety. Rotmistr Alexandr Vraga sloužil původně u 4. průzkumného praporu v Bechyni. Koncem roku 2003 byl ale tento útvar zrušen a rtm. Vraga přešel na Veterinární základnu do Grabštejna. Díky pochopení velení se od samého začátku začal zabývat myšlenkou na výstavbu speciální jednotky psovodů SDAT (Special Dog and Tactical). Začal shromažďovat podobně smýšlející vojáky, kteří měli za sebou již výsadkářskou minulost a navíc uměli pracovat se psy.

„Příslušníci této jednotky totiž procházeli zvlášť náročným výcvikem. Polovinu času věnovali práci se psy a druhou polovinu svému vlastnímu výcviku. Jednalo se vlastně o bojovníky schopné nasazení do těch nejnebezpečnějších operací, které navíc doprovázejí psi,“ vysvětluje rotmistr. „Něco podobného se samozřejmě nedalo stihnout za osm hodin pracovní doby, chtěli jsme od každého, aby

se dokázal maximálně obětovat, aby touto myšlenkou žil.“

Jednotku se podařilo postupně vybudovat. Nyní nadchází doba, kdy by

se její výcvik měl rozšířit o výsadky se psy. Bude se jednat o něco podobného, jako jsou tandemové seskoky. V Grabštejně přemýšlejí nad vzory

Zkušenosti z nasazení vojenských psů v bojových operacích v jihoafgánské provincii Helmand

speciálních postrojů, pomocí kterých by byli psi upevněni na bříse výsadkáře. Skákalo by se na padácích typu křídlo, které se otevrou až těsně nad zemí. Tím se minimalizuje ohrožení střelbou protivníka ze země. Navíc by to v případě potřeby umožňovalo rychlé nasazení psů v kterékoliv oblasti.

O všech těchto aktivitách a především zajímavém výcviku psů se před více než dvěma lety dozvěděli lidé z Útvaru speciálních operací Vojenské policie. Do té doby také spadá počátek vzájemné spolupráce příslušníků SDAT se speciální jednotkou Vojenské policie,

která nakonec vyústila v již zmíněné společné nasazení v afgánské provincii Helmand.

Výběr psů určených pro boj proti teroristům je ještě mnohem náročnější než v případě jiných specializací. Vhodný jedinec by měl mít určitý stupeň agresivity, ale musí být také dobře ovladatelný. Při bojové akci zalehává a kryje se společně s vojáky, nesmí se nechat předčasně vyprovokovat atakou protivníka. Jinak by mohl způsobit paniku ve vlastních řadách. A právě v těchto okamžicích rozhoduje psychická odolnost zvířete. Důležité také je, aby mu nevadila

psovodi se čtyřmi psy. Jako první odletěl do Afghánistánu právě rotmistr Vraga s kolegou. Měli s sebou psy Floyda, Nera, Gandhiho a Hera. Letěli na americkou základnu Ramstein v Německu, odtud přes Kábul, Bastion přímo na základnu Price. Ta byla pojmenována po britském vojákovi, který jako první v této oblasti padl. Cesta to byla komplikovaná. Museli čekat na vhodné spojení, takže se všechno oproti původním předpokladům poněkud protáhlo. Naštěstí si ale pro první dny vzali dostatečné zásoby krmení pro psy, takže bez problémů přežili. Na základně se již o zásobování psů starali britští kolegové. I tak se ale občas při operacích stávalo, že se zásoby vyčerpaly a psovod se se svým svěřencem musel dělit o vodu a jídlo z toho mála, co měl právě u sebe.

Psi samozřejmě ještě na našem území prošli kompletní zdravotní prohlídkou včetně snímkování a očkování. Vojáci měli navíc s sebou prostředky, aby mohli svým svěřencům poskytnout první pomoc a určitou prevenci. Zajišťovali také základní veterinární péči. O tu širší se pak na základě předem podepsané smlouvy starali američtí veterináři.

O tom, že nasazení psů v oblastech s arabským obyvatelstvem, speciálně pak v Afghánistánu, je obzvlášť účinné, se naši vojáci mohli přesvědčit již při

Afakta

- V Grabštejně vznikla před několika lety speciální jednotka psovodů SDAT.
- Pro nasazení do bojových akcí proti teroristům je potřeba vybírat psychicky obzvlášť odolné psy.
- Psi se na jihu Afghánistánu osvědčili především při vnikání do neprozkoumaných objektů.

intenzivní střelba. „Při některých operacích v provincii Helmand jsme se dostali do prudké přestřelky, během které bylo vypáleno i několik tisíc ran. Zatímco vojáci měli většinou určitým způsobem chráněný sluch, naši psi museli všechno tohle snášet,“ říká rotmistr Vraga.

ODPOR I STRACH

V každém ze tří kontingentů SOG nasazených v Helmandu od dubna 2007 do října 2008 působí dva

průzkumu, tzv. naslepo. Právě nasazení psů dávalo v těchto případech vojákům jistotu, že prostor před nimi je čistý.

Nemalý respekt, který si na jihu Afghánistánu získali psi z Grabštejna, ostatně potvrdil i odposlech protivníkovy radiokomunikace. Spojari několikrát zachytili, jak se velitelé Talibanu domlouvají, zda tam nejsou ti vojáci se psy. Obzvlášť obtížné

se zbraněmi NATO, jako jsou útočné pušky M4 a pistole GLOCK 17. Veškerou tuto výzbroj znají ze společného výcviku a umějí ji také ovládat. Přesto by bylo nejlepší mít ji přímo v Grabštejně a cvičit s ní denně. To je jeden z úkolů, který si tato malá jednotka vytýčila do budoucna.

Stejně důležité jsou i některé doplňky výstroje. A to ať již se jedná o odlehčenou balistickou ochranu hlavy, chrániče loktů, kolen, odlehčené balistické vesty anebo spojovací prostředky pro krátké vzdálenosti.

Zlepšit by se měla také výbava psů. Psovodi z Grabštejna nasazovali psům na ostrém terénu a především pak v ruinách budov speciální nálevky na tlapy. Předcházeli tak případným zraněním. V současné době již ale patří k běžnému vybavení psů celá řada doplňků, mezi kterými nechybí například brýle či neprůstřelné vesty. Během nasazení sice nedošlo ke zranění žádného ze psů, při některých nástřelech však kulky dopadaly až povážlivě blízko. Na druhou stranu je ale potřeba říci, že opravdu účinná vesta je těžká a snižuje pohyblivost zvířete. Tím z něj činí zranitelnější terč.

Jako nevyhovující se ukázaly také plastové přepravní kontejnery pro psy. Především při přesunech automobily docházelo často k jejich poškození. Za této situace se jako mnohem odolnější jeví jejich varianta vyrobená z hliníku. Ta by měla při případné havárii chránit psa před nebezpečím rozdrčení.

bylo nasazení zvířat v extrémních vedrech loňského afghánského léta. Na základně sice byly k dispozici klimatizované kotce, ale naši psovodi je většinou nevyužívali. Kontrast teplot by tak byl pro zvířecí organizmus příliš velký. Jako vhodnější se jevílo přechovávat zvířata ve stínu a zajistit jim dostatek tekutin. I tak ale bylo zřejmé, že úmorné vedro odčerpává psům energii. Byli méně živí. A tak bylo potřeba operativně podle momentální kondice sladovat jejich nasazení.

USILUJÍ O STEJNÉ VYBAVENÍ

Vojáci z Grabštejna byli v Afghánistánu nasazení se stejnou výstrojí a výzbrojí jako příslušníci SOG. Tedy převážně

minulých misích. Muslimové totiž považují psa za obzvlášť nečisté zvíře, mají k němu odpor. A právě omezení styku s těmito zvířaty spojené s neznalostí v nich mnohdy vyvolává doslova panickou hrůzu. Podle rotmistra Vragy navíc pes pozná, když má z něho někdo strach a podle toho reaguje. Uplně jinak se naši psi chovali například ke spojeneckému vojákovi a jinak k místnímu afghánskému obyvatelstvu. V druhém z případů reagovali mnohem ostřeji.

„Pomáhalo nám to například při doprovodech VIP. Díky respektu ze psů se kolem naší skupiny vytvářela jakási bublina, lidé udržovali patřičný odstup, a právě to nám umožňovalo snadnější kontrolu, zda mezi nimi není případný terorista, který se chystá zaútočit,“ argumentuje Alexandr Vraga.

Velice účinné bylo rovněž nasazení psů při vnikání do objektů. Šli totiž jako první a usnadňovali tak lokalizaci protivníka. Nejlepší přítel člověka se uplatňoval i při překonávání nebezpečných úseků. Právě zde totiž mohl číhat v záloze nepřítel. Pokud se ho podařilo odhalit a označit štěkotem, případně zadržet, významným způsobem to urychlovalo postup vpřed. Svou roli hrálo i to, že pes poskytuje střelci mnohem menší cíl než člověk. Zasáhnout ho v rychlém pohybu je velice obtížné.

Během přesunů plnili psi při každé zastávce strážní úkoly. Ty ostatně zajišťovali i při ochraně základny. Respekt si vynucovali také při zřizování tzv. kontrolně-propouštěcích míst. Často se muselo jít do akcí bez nějakého většího

V sobotu 9. února odpoledne skončil třídenní výcvik Crowd Riot Control, při kterém čeští vojáci z 12. kontingentu AČR v silách KFOR spolu s italskými a slovenskými kolegy procvičovali zvládání davu a potlačování demonstrací.

Text: podle Andrey LANGEROVÉ
upravil Jaroslav PAJER
Foto: por. Andrea LANGEROVÁ

Češi „bránili“ budovu Spojených národů

Do výcviku, jenž se uskutečnil na maďarské základně Camp Vrelo, se zapojily i záložní jednotky nedávno povolane velitelem úkolového uskupení Střed, a to česká záložní rota Foxtrot a italský záložní prapor.

„Každá národní jednotka ovládá jiný způsob potlačení davu,“ vysvětluje major Jiří Adamec, který měl cvičení na starost. „Cílem výcviku proto bylo sladit výkon vojáků a ukázat, že dokážeme spolupracovat s jednotkami z jiných národních uskupení užívajícími odlišnou taktiku.“

První den se do výstroje těžkoooděnců oblékli vojáci české Delta rot a část italského záložního praporu. Slovenští kolegové hráli roli demonstrantů útočících

na fiktivní budovu Spojených národů. Druhý den bránili objekt Slováci s další částí italské jednotky. Závěr pak patřil těžkoooděncům české záložní rot Foxtrot (F-coy). Úkolem bylo uhlídat budovu před zničením a před vniknutím davu dovnitř, vytláčit protestující daleko od ní a zabezpečit v místě klidné a bezpečné prostředí.

Přestože se jednalo o výcvik, jeho jednotlivé epizody se maximálně blížily reálné situaci. Rozzuřený dav se dal do pohybu směrem k budově. Na jedné její straně se blýskaly obranné štíty Italů a na straně druhé Čechů. Z davu demonstrantů začaly záhy vzduchem létat PET lahve zcela naplněné vodou. V jejich rukou nechyběly ani provokující transparenty, s jejichž pomocí se ti odvážnější snažili narušit přední řadu těžkoooděnců. To se nepodařilo. Navíc se „zed“ tvořená neproniknutelnými štíty dala do pohybu. Dav byl pomalu, ale jistě tlačěn dál od budovy a u rozcestí rozdělen na dvě části. První skupinu měli na starost Češi, druhou Italové. Tím se demonstraci podařilo zvládnout.

„Vždycky je co zlepšovat, ale s dnešním výkonem jsem velice spokojen,“ zhodnotil na závěr major Adamec. „Výcvik se liší od reálné situace tím, že při něm nesmějí jednotky používat slzný plyn ani gumové projektily, což mají vojáci některých zemí dokonce zakázáno i při skutečném rozehánění davu. Neplatí to však pro Čechy. Specialitou našich jednotek je také používání služebních psů.“

Umění našich psovodů a jejich svěření o tři dny později ocenil náčelník štábu velitelství KFOR brigádní generál William Wolf. Stalo se tak na základně Šajkovac, kam se přiletěl seznámit s veliteli českého a slovenského kontingentu a úkoly jejich jednotek. Kromě jiného zde hosta čekala ukázka činnosti českých služebních psů připravená podpraporčíkem Jaromírem Valentíkem. Byla naaranžována situace na kontrolně-propouštěcím místě: příjezd vozidla, komunikace s řidičem, vyložení zavazadel a prohledání všech věcí i auta psy speciálně vycvičenými pro vyhledávání psychotropních či omamných látek, výbušnin a zbraní. V druhé části se předvedli hlídkoví psi používaní při vyhledávání osob a při zvládání davu. „Ukázka na mne velmi zapůsobila,“ pochválil generál Wolf činnost našich psovodů a obdaroval každého z nich pamětní minci.

